Hukuk Bölümü 2012/123 E. , 2012/118 K.

- **4857 SAYILI İŞ KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN, ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI HK.**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 14

"İçtihat Metni"

Davacı : Yalıkavak Belediye Başkanlığı / Muğla

Vekilleri : Av. S. T., Av. M.T., Av. A.A

Davalı :Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü

Vekili : Av. G.E.

O L A Y : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Türkiye İş Kurumu Muğla İl Müdürlüğü'nün 17.08.2006 tarih ve 5662 sayılı işlemi ile, Davacının 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30.maddesine göre özürlü ve eski hükümlü işçi çalıştırma yükümlülüğünü yerine getirmediğinden bahisle, 108. maddesine dayanılarak 101. maddesine göre idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

BODRUM 1.SULH CEZA MAHKEMESİ; 26.01.2007 gün ve Müt. E. No: 2006/79, Müt. Kar. No: 2007/57 sayı ile, itiraz eden vekilinin itiraz dilekçesi ile; Çalışma ve Sosyal Güvenlik: Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Muğla İİ Müdürlüğü tarafından verilen özürlü ve eski hükümlü çalıştırılmamasından dolayı verilen 51.166,89 YTL idari para cezasının usul ve yasaya aykırı olduğunu bu nedenle İdari para cezası kararının iptalini talep etmiş olduğu; başvuru konusu idari yaptırım kararına 4857 Sayılı Yasanın 108/son ve 5326 Sayılı Yasanın 3/a.maddeleri uyarınca İdare Mahkemesine itiraz edilmesi gerektiğinden, 5326 sayılı Kabahatler Kanunun 28/b.maddesi uyarınca başvuru konusu idari yaptırım kararının Sulh Ceza Mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olmadığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, bu karar itiraz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

MUĞLA 1. İDARE MAHKEMESİ: 19.02.2008 gün ve E: 2007/1171, K: 2008/288 sayı ile, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 142. maddesi'nde; Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usullerinin kanunla düzenleneceğinin öngörüldüğü; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendinde; dilekçelerin görev ve yetki yönünden inceleneceği, 14. maddesinin 6. fıkrasında; ilk inceleme esnasındaki hususların ilk incelemeden sonra tespit edilmesi halinde de davanın her safhasında 15. madde hükmünün uygulanacağı; 15. maddenin 1. fıkrasının (a) bendinde ise; adli ve askeri yargının görevli olduğu konularda açılan davaların reddine karar verileceğinin hüküm altına alındığı; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanunla değişik 3. maddesi'nde; Bu Kanunun; / a) İdari yaptırım kararlarına karsı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, / b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanacağı, aynı Kanun'un 16. maddesinde, Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların, idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu belirtilerek, idari tedbirlerin de, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu, 27. maddesinin 8. fıkrasında ise; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceğinin hüküm altına alındığı; anılan yasa hükmü uyarınca; idari yaptırım kararlarına karşı, açıkça idari yargı merciinde dava açılabileceğine ilişkin herhangi bir hüküm bulunmaması durumunda adli yargının görevli olduğu, yargı yoluna ilişkin açıkça idari yargı merciinde dava açılabileceğine ilişkin hüküm bulunması durumunda veya aynı kişiyle ilgili olarak, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde idari yargı merciinde dava açılabileceğinin anlatıldığı; öte yandan; 4857 sayılı İş Kanunu'nun idari para cezalarına karşı yetkili idare mahkemelerine itiraz edilebileceğine ilişkin 108. maddesinin 2. fıkrasının, 5728 sayılı Yasanın 578. maddesinin (öö) fıkrasıyla yürürlükten kaldırıldığının anlaşıldığı; bu durumda; dava konusu uyuşmazlığa uygulanacak ilgili yasada idari merciine dava açılabileceğine ilişkin herhangi bir hüküm bulunmaması ve idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında idari yargının görev alanına giren kararların da verilmemesi nedeniyle, dava konusu idari para cezasının görüm ve çözümünün, yukarıda yer verilen hükümler uyarınca adli yargı mercilerinin görev alanında bulunduğu gerekçesiyle; davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş; temyiz istemi Danıştay 10. Dairesi'nin 27.5.2011 gün ve E:2008/9464, K: 2011/1897 sayılı kararıyla reddedilerek bu karar onanmış ve kesinleşmiştir.

Davacı vekili olarak İlknur Ülküm Seferoğlu tarafından olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesi talep edilmiş, daha sonra adı geçen Avukat, sözleşme süresi bittiğinden bahisle vekalet görevinin sona erdiğini beyan etmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 21.5.2012 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkûmiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren

mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 4857 sayılı Kanun'a göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 101 maddesinde, Kanunun 30 uncu maddesindeki hükümlere aykırı olarak özürlü ve eski hükümlü çalıştırmayan işveren veya işveren vekiline çalıştırmadığı her özürlü ve eski hükümlü ve çalıştırmadığı her ay için yediyüzelli milyon lira para cezası verileceği, Kamu kuruluşlarının da bu para cezasından hiçbir şekilde muaf tutulamayacağı hükmüne yer verilmiş; 108. maddesinin 2. fıkrasında, bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüşken, 8.2.2008 gün ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 578. maddesinin öö bendi ile, 22.5.2003 tarihli ve 4857 sayılı Kanun'un 108 inci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış; anılan madde 15.5.2008 tarihli 5763 sayılı Kanun'un 10. maddesiyle, "Bu Kanunda öngörülen idari para cezaları, 101 ve 106 ncı maddelerdeki idari para cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürünce verilir. 101 ve 106 ncı maddeler kapsamındaki idari para cezaları ise doğrudan Türkiye İş Kurumu İl Müdürü tarafından verilir ve genel esaslara göre tahsil edilir. 106 ncı maddeye göre verilecek idari para cezası için, 4904 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (h) bendindeki tutar esas alınır" şeklinde değiştirilmiş; madde hükmü 26.5.2008 tarihinde yürürlüğe girmiş; son olarak maddenin ikinci cümlesi, 25.2.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6111 sayılı Kanun'un 79.maddesiyle "101 inci ve 106 ncı maddeler kapsamındaki idari para cezaları ise doğrudan Türkiye İş Kurumu il müdürü tarafından; birden fazla ilde işyerleri bulunan işverenlere uygulanacak idari para cezası ise işyerlerinin merkezinin bulunduğu yerdeki Türkiye İş Kurumu il müdürünce verilir ve genel esaslara göre tahsil edilir." şeklinde değiştirilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4857 sayılı İş Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Bodrum 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 26.01.2007 gün ve Müt. E. No: 2006/79, Müt. Kar. No: 2007/57 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 21.5.2012 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.